

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

73

Hely

Idő

1917

Személy

Szerző: ~

Cím: Tönkremennek a pesti szobrok

Forrás:

8. évi Újság

Sp.

(Hely)

917. I. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O

Tönkremennek a pesti szobrok

Miért piszkosak a pesti szobrok? — Elpusztul a Vörösmarty-szobor — Szépészeti hivatal! — Molnár Viktor akciója a Nemzeti Szalonban

— Saját tudósítónktól —

Ezerszer megállapították már, hogy Budapest szobrok tekintetében a legutolsó helyen áll Európa valamennyi nagyvárosa között. Nem azért, mintha a magyar szobrászok kevésbé tehetségesek lennének, mint külföldi kollégáik, hiszen, hogy csak az élő nagyságokat említsük: Róna József, Strobl Alajos, Zala György, Teles Ede, Horvay János stb. magas klassziszt képviselnek, akik köré tehetséges és ambíciózus fiatalok csoportosulnak — hanem azért, mert attól a pillanattól kezdve, mikor a lelenítés alkalmával a főváros képviselője a szoborbizottságtól, vagy a művésztől meghatott szavak kíséretében átveszi az új szobrot, annak gondozásával és jókarbantartásával senki sem törődik. Azok az ügyes tolvajok, akik néhány esztendővel ezelőtt egy egész utca kövezetét szedték fel és szállították el, csak azért nem

egy szobrot szemeltek ki áldozatul, mert a márvány feldarabolása veszélyes és fáradságos lett volna. Ugyan a feldarabolás munkáját az idő vasfoga is elvégzi: örök titok marad hogy Vörösmarty hófehér karrarai márványból Izabella-színre pácolódott szobrának félbajusza hová tűnt el, az viszont az irodalomtörténet tudósainak lesz a feladata, hogy a világháború csapásai közül melyik okozta Vörösmarty szívének a szó szoros értelmében való megrepedését. A sok szénpor, füst és korom, mely a jámbor budapesti polgárok tüdejébe már nem fér be, nyugalmatlan otthonot talál a pesti szobrok fülein, orrain és vállain, a verebek tankönyveiben pedig a Kürönd király-ajándékozta szobrai mint kitűnő megfigyelőhelyek szerepelnek. Szegény Petőfit a külföldi okvetlenül néger szabadsághősnek tartja, annyira fekete a du-

nai hajók piszkától, viszont a városi Anonymus-szobornak arcát a szürke piszokrétegektől akkor sem lehetne felismerni, ha történetesen lenne neki arca. A millenniumi emlék fogpiszkálóját még a legelészántabb aggleény is visszautasítaná a vendéglőben, szegény Semmelweis pedig a korom és füsttarkaró alatt a tisztaságról álmodik, melynek felfedezése alakját megörökítette...

Az esztétikai szempontoknál sokkal fontosabb az, hogy a minden gondozást és karbantartást nélkülöző pesti szobrok hamarosan tönkremennek. Ha jól emlékszünk, már a közgyűlésen is szóba került a Vörösmarty-szobor ügye, melynek valamikor gyönyörű márványa, ugylátszik, nem bírja a klimatikus változásokat és napról-napra pusztul. A pusztulás másik főoka az, hogy annak idején a carrarai bányákban részletekben faragták ki a szobrot és szállították Budapestre, ahol a darabokat összerakták és a márvány csekély ellenállóképességé-

hez az is hozzájárult, hogy a ragasztóanyag kimosódásával támadt hézagokat nem tömték azonnal be.

Anyagilag is jelentős az a kár, mely a szobrok illetén tönkremenése révén a nemzetet éri. Azért irtuk a nemzetet, mert a szobrok tulnyomó része a polgárok filléreiből emelkedett, a fenmaradó rész pedig a nemzetnek szóló ajándék volt. A szobrokra való vigyázás tehát a kormány, vagy még inkább a város feladata. Még a vidéken sem tapasztaljuk azt a gondatlan felületeséget, mellyel a köztárgyat károsító szobrokkal bánnak Budapesten, nem is szólva a külföld nagy metropolisairól, ahol külön restauráló hivatalok ügyelnek féltékenyen a szobrokra.

Szükséges tehát, hogy Budapesten is legyen valami szerv, amelynek a szobrok rendbentartása és tartozása legyen a feladata. Ez ügyben kérdést intéztünk Molnár Viktor ny. államtitkárhoz, a Nemzeti Szalon alelnökéhez, aki munkatársunk előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A nina már a szoborbizottságoknál kezdődik. A szoborbizottságokban -- tisztelet a kevésszámú kivételnek -- nagyobbbrészt olyan emberek ülnek, akik a művészet-hez édes-keveset értenek, és csupán a nevüket akarják szerepeltetni. A szobrok rendbentartására felügyelő szervezetnél én sokkal tovább megyek: szépművészeti hivatal felállítását tartom szükségesnek, mely esetleg mint a Közmunkák Tanácsának mellékszerve, ex offo benne legyen a szoborbizottságokban is és azokat művészi szempontból irányítaná. A szépművészeti hivatalnak, melyben legfeljebb 4—6 művészembert kontemplállok, feladata lenne a középületek, emléktáblák stb. felállításánál a megfelelő művészi ellenőrzés is. Így Budapest külső képén előnyösen változtatna a szépművészeti hivatal, mely természetesen külföldi mintára a meglevő, kb. 30 pesti szobor épiségére is vigyázna. A dolgot én annyira fontosnak tartom, hogy a Szalon leközelebbi választmányi ülésén szóvá is teszem és valószínűleg felterjesztéssel is fogunk fordulni a kormányhoz a hivatal sürgős felállítása ügyében.

Sok sikert kívánunk Molnár Viktor akciójához és reméliük, hogy a szépművészeti hivatal felállításával Budapest szoborművészeti is orvoslást fognak találni.